

==איכה ישבה בדד==

יובן לעניות דעתי מה שפתח ירמיה ב"איכה" שהקב"ה פתח לאדם הראשון ב"איכה" כמו שנאמר "ויאמר לו איכה" אל תקרי אלף בפתח אלא בצירי. יש קושיה מדוע נכתב ויאמר לו? למה לא נאמר "ויאמר לאדם איכ"ה" אלא ל"ו גימ' איכ"ה ובזה רמז שסידר דברים אלו על א"ב, אל"ה גימ' איכ"ה וכמו שאדם הראשון פגם באלפ"ן ירמיה בא לתקן אלפ"ן. ויש במגילת איכה ה' פרקים ארבעה מהם פותחים באות אל"ף: איכה ישבה, איכה יעיב, איכה יועם, אני הגבר ופרק חמישי פתח בז"ן "זכור ה' מה היה לנו" וגם אנחנו כוונתנו לתקן ארבעה אלפ"ן במידת החסד שיש ביננו וזה שנאמר "עושה חסד לאלפים" וזה ד' אלפ"ן שפגם: אדם נעשה ד"ם והביא מיתה לעולם כמו שנאמר "שופך דם האדם באדם דמו ישפך", ושם א'היה נעשה ה"ה שנאמר "והאדם ה"ה כאחד ממנו" ושם א'דני נעשה די"ן ועמד בדין ואנחנו עומדים בדין יום ראש השנה שנברא אדם, ושם א'מת נעשה מ"ת. וירמיה ראה ברוח הקודש חורבן בית המקדש כמו שנאמר "שפכו דמם כמים" וכתוב ה"ה אדני כאויב וגו'. וכתוב "זכור ה' מה ה"ה לנו" וכתוב השליך מ'שמים א'רץ ת'פארת ישראל" ר"ת אמ"ת דין כמו שנאמר "שפטו יתום ריבו אלמנה". ועל זה פתח בד' אלפ"ן וזה שנאמר איכה ישבה בד"ד נוט' ב'עון ד'לת ד'ברים שפגמו. וגם עברו על עבודה זרה, גילוי עריות, שפיכות דמים ולשון הרע והעון הגדול מכולם ביטול תורה כמו שאמר הנביא "ויאמר ה' על עזבם את תורת"י וחילול שבתות וכתוב קטורת תועבה לי חודש ושבת קרא מקרא לא אוכל און ועצרה" וזה שרמז ירמיה בפרק חמישי שפתח ב"זכור ה' מה היה לנו" אל תקרי "זכור" אלא "זכור" שעברו על "זכור את יום השבת לקדשו", ודעתם היתה כדעת נשים שדעתן קלה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה "אין אדם עובר עבירה אלא אם נכנסה בו רוח שטות" כמו שנאמר "ואת כי שטית וגו'" והרמז שיש באיכה קנ"ד פסוקים, קנ"ד נוט' ד'עת נ'שים ק'לה, ועברו על מצוות קלות וחמורות ושלטה בהם קליפת לילי' כמו ששלטה על חוה שפיתתה אותה ואכלה מעץ הדעת. ואדרבא נהפכה דעתה לקלה יותר מבעלה כמו שנאמר "והייתם כאלהים יודעי טוב ורע"

ומה אמר הקדוש ברוך הוא? "ואיבה אשית בינך ובין האישה" היא פלונית השולטת על הנשים יותר וכולם נהפכה דעתם לקלה יותר מנשים במעשה העגל שהרי ידוע שבמעשה העגל הנשים לא השתתפו כמו שאמר שלמה המלך ע"ה "ואישה בכל אל"ה לא מצאתי" (היינו בחטא העגל שאמרו בו "אל"ה אלהיך ישראל") ובחורבן בית המקדש היו עובדי עבודה זרה בעץ ואבן וזה שנאמר "ואיב"ה אשית" נוט' איכה י'שבה ב'דד ה'עיר. שכל מה שפתח ירמיה באיכה הוא על ענין אדה"ר ואנחנו אדרבא באנו לתקן. עוד פעם פגמו וזה שנאמר "איכה ישבה וגו'".

עוד, שלשה אנשים אמרו "איכה" כנגד ירמיה שאמר ג' פעמים "איכה", ומשה רבנו עליו השלום ראה ברוח קודש והיה מבקש ומתחנן להשם יתברך שהוא לבדו יאמר "איכה" ולא יאמרו אחרים ולא יחרב בית המקדש. הקב"ה לא קיבל תחינתו שצופה עתידות שעם קשה עורף הם ואינם מקבלים תוכחות וזה שאמר משה "איכה אשא לבדי". ומי הם שאמרו? ישעיה וירמיה סימן "ימ"י שנותינו בה"ם: י'שעיה וירמיה מ'שה. ישעיה ראה אותה בפחזותה אמר: "איכה ה'יתה ל'זונה" ר"ת אל"ה הדברים, ששפע וברכה מבית המקדש היה יורד לכל העולם, לזונ"ה לשון ז"ן ומפרנס כיצד נהפך כסדום ועמורה.

משה ראה אותה בשלוותה בהשקט ובבטחה ואמר איכה אשא לבדי". ירמיה ראה אותה בניוולה אמר: איכה י'שבה ב'דד ה'עיר ר"ת איב"ה. שכל זה בא מעוון איבה ושנאת חנם שהיה ביניהם כמו שנאמר "חנם נמכרתם" (ישעיה נב, ג) וז"ש דוד המע"ה י'מי ש'נותנו בה'ם ר"ת ישב"ה. בה"ם נוט' ב'ית המ'קדש ובעון ביטול תורה כמו שכתוב לעיל סימן של תורה ימ"י: יו"ד י'ם נקראת תורה כדכתיב "כל הנחלים הולכים אל ה'ים וגו' (קהלת א, ז) מ"ם מ'דבר כדכתיב "וממדבר מתנה" (במדבר כא, יט) כמו שדשין במדבר כך מי שלומד תורה יקבל ענוה, יו"ד י'רושלים כדכתיב "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" (ישעיה ב, ג / מיכה ד, ב) ואמרנו במדרש רות שסימן ימ"י יש ג' פתחים לגהינם י'ם מ'דבר י'רושלם גם זה לעומת

זה עשה האלקים מי שלומד תורה לשמה ומקיים "והגית בו יומם ולילה" ינצל מגיהנם ומי שאינו לומד נופל שמה כמו שמצינו נחרב ביהמ"ק ונפלה עטרת ראשנו ונהרגו צדיקים טף ונשים ושאלו על מה זה וכל אחד ואחד אמר על עוון אחד אבל בת קול יצאה ואמרה על עזבם את תורת"י (נדירים פא ע"א ועוד) דייקא וזה ראייה שהקב"ה נגלה במשה בסנ"ה דייקא אהיה אשר אהיה וגו' בסנה שיחרב ביהמ"ק ויהיה שמיר ושית קוצים וברקנים וסימן יהיה בין המצרים כמספר אהי"ה מפני שעוברים על אהי"ה חמשה חומשי תורה ר"ת שלהם כמספר אהי"ה: ב'ראשית ו'אלה ו'יקרא ו'ידבר א'לה ר"ת גימ' אהי"ה. ומשה אמר אם כן אין תקומה להם אמר לו הקב"ה זכות אבות יגן עליהם אפילו בשעת כעסי אעמוד להם ברחמים ואם אין להם שריד ופיט וז"ש אהי"ה גימ' כ"א א'ברהם י'צחק י'עקב ר"ת גימ' א"ך טוב לישראל ושנים של אבות היה תק"ב שנים כמנין "אשר" עם הכולל שזכותם תעמוד להם לזמן ירמיה שקונן להם ג' איכה שאומר כנגד ג' אלפין ר"ת א'היה א'שר א'היה וחמשה פרקים כנגד חמשה חומשי תורה שנתנה להם ועברו ועזבו אותם כולם הראה למשה רע"ה ועל זה היה מרע"ה מתפלל כל כך שיעלה לארץ ישראל כדי שלא יחרב בית המקדש ולא יאמרו ירמיה וישעיה עוד פעם איכה כמ"ש ואתחנן א'ל ה' ב'עת ה'היא ר"ת איב"ה נוט' א'יכה י'שבה ב'דד ה'עיר עוד בע"ת נוט' ב'שבעה ע'שר ת'מוז, ההיא כתיב בוא"ו ונקרא ביו"ד גימט' א"ך כמספר הימים שבין המצרים שלא תשלוט בהם קליפת לאמ"ר נוטריקון: ל'לית א'גרת מ'חלת ר'שעה כמ"ש והרשעה כולה בעשן תכלה ר"ל בעשן הקטורת תכלה אותם ולא יהיה רע. לאמר גימט' רע ע"ה וז"ש דוד המע"ה "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה את"ה" (תהילים כג) אותיות או"ת ה' דהיינו זכות כ"ב אותיות ואות ה' דהיינו ה' חומשי תורה ואם לא היתה כונתו להתפלל עליהם בשביל מה היה משה רוצה לעלות לא"י לאכול מפריה הוא מתאוה? אלא כל כוונתו של מרע"ה היתה שלא יחרב ביהמ"ק. ועל זה אמר איכ"ה אשא לבדי וז"ש איכה ישובה בדד.

טעם אחר "איכה ישבה בדד" וגו' ידוע מה שארז"ל שעוון לשון הרע חמור מעבודה זרה וג"ע וש"ד (ירושלמי פאה ד ע"א) שהיה ביניהם זהו שירמיה אמר אות פ"ה קודם לאות עי"ן שהיו בפיהם מספרים לשה"ר מה שלא ראו בעיניהם ועל זה הקדים פ"ה וז"ש "למדו לשונם דבר שקר" (ירמיה ט, ד) כמ"ש על לשה"ר לשון מדברת גדולות ועל ש"ד אומר גדול עוני מנשוא ועל ג"ע אומר ואיך אעשה הרעה הגדולה וזה הרמז איכ"ה גימ' אל"ה נוט' א'בק ל'שון ה'רע ומה שפגמו בברית המעורר לשפוך ז"ל שהקדים פ"ה לעי"ן פ"ה גימ' מיל"ה וז"ש רבת"י בגוים ח"ו מעשיהם ר"ל כגויים רבת"י אותיות ברי"ת וכתוב "כאדם עברו ברית" (הושע ו, ז) וכתוב "כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך ברי"ת נכתם עונך לפני" (ירמיה ב, כב) דהיינו זרע. קודש לבטלה, שכל חלומות שרואה אדם כשמקיץ אין רואה כלום אבל קרי רואה שיש לו ממשות. וז"ש נכתם עונך לפני וכל שכן בהקיץ ובמזיד כמו שהיו עושים הם כשבא ירמיה להוכיח אותם במרחץ תפשו את ירמיה והכריחוהו שיעשה כמותם ואם לא יהרגו אותו ומזרע ירמיה נולד בן סירא שהיתה בתו יושבת על הזרע וקלטה ונתעברה וילדה את בן סירא וזהו הרמז ששאל לו הקב"ה ירמיה מה אתה רואה ואומר מקל שקד אני רואה, ר"ל רואה בין המצרים א"ך ימים כמו פרח שקדים שעושה לא"ך ימים, כמ"ש בגמרא בכורות לענין שיתין סבי דאתונא. אבל לענין מק"ל נוט' מ'וציאים ק'רי ל'בטלה ומהר יפקוד מהם. עוד פעם, שאל מה אתה רואה אמר סי"ר נפוח ר"ל מזה הקרי וצא בן סירא שיפוח הזרע לבטן בתו, ופניו צפונה מצפון תפתח הרעה עליהם אבל מבקש אני שתרחם עליהם וזכור להם זכות עקידת צפונה כמ"ש על ירך המזבח צפונה ומה שאמרתי מק"ל שקד וזכור להם זכות שלש אבות אברהם' יצחק' וישראל' כמ"ש מרע"ה בעת העגל זכור לאברהם' ליצחק' ולישראל' ס"ת מק"ל שהם מקוים לך שתרחם עליהם כמו שכתבת וזכרתי להם ברית ראשונים וכתוב וזכרתי את בריתי יעקב אפילו שהם עושים פגם לברי"ת שלהם תזכור להם ברית של יעקב אע"ה שלא ראה קרי מימיו כמ"ש ראובן בכורי אתה כחי וראשית אוני וז"ש את ברית"י דייקא של יעקב. וירמיה אמר מק"ל ס"ת אברהם' יצחק' וישראל' הם מקוים

לישועתך לרחם להם מק"ל נוטריקון מ'עולם ק'וינו ל'ך כמו שפדית אותם ממצרים ורחמת להם כך רחם עליהם מק"ל גימ' ניס"ן שהיתה גאולתם ביד משה בחדש ניסן וז"ש הנביא אל תזכור לנו עונות אלו אלא זכות ראשוני"ם יקדמונו רחמיק ר"ל זכות אבות ראשונים רחמיק. הנביא עומד להיות סניגור על ישראל וכל שכן בזמן כעס וזעם ודין, וכל שכן ירמיה וזהו שאמר לירמיה לך ואמור להם שיחרב ביהמ"ק וירמיה היה בן שבע עשרה שנה אמר ירמיה רבש"ע עדיין לא הגעתי ל"ח שנים שאחשב לאיש ואמר כי נער אנכי ר"ל ישראל נקראו נער שאמר כי נע"ר ישראל ואהבהו כמו שמרחמים על הנער כך רחם לישראל. וזכור להם זכות משה כדכתיב והנה נער בוכה ותחמול עליו. וזכור לנו זכות יוסף הצדיק כדכתיב והוא נע"ר את בני בלהה, נע"ר גימ' ש"ך דינן תשבר אותם. וזכור להם זכות יהושע בן נון כדכתיב יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. וזכור להם זכות נערי ישראל שהקריבו במתן תורה זבחים ועולות כדכתיב וישלח את נערי בני ישראל. ואמר לו הקב"ה אל תאמר נע"ר אנכי כי על כל אשר אשלחך תלך רצה לומר אל תזכור להם אלו הזכויות כי יום נקם בלבי, עוד פעם אמר ירמיה רבש"ע אין אני ראוי והגון להוכיחם שלא הגעתי ל"ח שנים אמר לו הקב"ה בטרם אצרך בבטן ידעתך וכו' ר"ל זרע של נביא מיום הריון נחשב ילד כאלו היית במעי אמך ילד תשעה חדשים ויש לך י"ז שנים זה נחשב י"ח שנים, אמר ירמיה רבש"ע אמשול לך משל למה הדבר דומה לנער אחד שהיה עני וחוזר על הפתחים שאל ממנו בעל הבית אחד בן כמה שנים אתה וכמה שנים אתה קבצן אמר בן שבע שנים אנכי ושמונה שנים אני אוכל לחם עוני. אמר לו מה אתה רומז בדבריך? אמר הנער נכון הדבר כשהייתי במעי אמי היא היתה אוכלת לחם עוני ג"כ אתה אומר בטרם אצרך בבטן ידעתך מפני שאתה בן נביא זה ועל ענין הרעה הוא שאומר להם נע"ר נוט' נ'פלה ע'טרת ר'אשינו שיחרב בית קדשנו ותפארתנו רובם על עון מקל שק"ד נוט' ק'רי ש'פיכות ד'מים שהיו שופכים זרעם לבטלה והיה פגם לברית הלשון בלשה"ר ופגם לברית המעורר לזרע לבטלה וז"ש איכ"ה גימט' אל"ה נוט' א'בק ל'שון ה'רע.

עוד איכה י'שבה ב'דד ה'עיר ר'בתי ע'ם וגו' ר"ת עביר"ה ר"ל עבירה גוררת עבירה כמ"ש תנא הסתכל בשלושה דברים ואין אתם בא לידי עבירה דע מאין באת נאמר התם ד"ע ר"ל בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך בד"ד נוט' ב'כל ד'רכיך ד'עהו וכל כוונתם לרעה ולא לטובה כמו שאמרו רז"ל בגיטין דף נ"ח שלא נחתם גזר דינם אלא על מעשה הזה. אמר רב יאודה מעשם באדם אתד שנתן עיניו באשת רבו ר"ל אומנו שלמד אותו עבודה והיה שוליא דנגרי אומן נגר עץ, פעם אחת הוצרך רבו ללות ממנו אמר שלח אשתך שאתן לה בהלואה, שלח אשתו שהתה לביתו שלשה ימים שהיתה עיר רחוקה ואחר כך שלחה השכים רבו בא אצלו ואמר לו אשתי ששלחתי איפה היא אמר לו אני שלחתי תיכף ומיד נתתי לה כסף אבל שמעתי שאומרים אשה אחת נתעללו בה הבחורים בדרך אפשר אשתך היא: אז רבו נתבלבלה דעתו ושאל לו אם כן מה נעשה בה? אמר לו אם דעתך מבולבלת ואינך מקבלה שמע לעצתי ותגרש אותה. אמר כתובתה מרובה ואתה יודע שאין כסף מוכן תחת ידי. אמר לו אנכי נותן לך בהלואה גם לכתובת אשתך כמו ששלחתי לך לעבודתך. עמד רבו וגירש אשתו ולא שאלו ממנו בית דין מדוע אתה מגרש את אשתך והלך הוא ולקח אשת רבו וכשהגיע זמנו לשלם הכסף לא היה לו לשלם. אמר לו תבוא ותעבוד כמו שאנכי הייתי עובד אותך, היה הולך ועובד הוא יושב ואוכל ושותה ונושק לאשתו לפניו והוא עומד ומשקה אותם ודמעות יורדות מעיניו ונופלות לכוסות שהיה משקה להם ואותה שעה נחתם גזר דין שכל כוונתו לרעה היתה שעשה במזיד לגרש אשתו ודומה כאילו בועל אשת איש בפני בעלה וז"ש איכה ישבה בדד העי"ר מלשון את מקורה הער"ה רבת"י אותיות ברי"ת וז"ש קרא מקרא לא אוכל און ועצרה מקר"ה הזה שקרה לא יכולתי לסבול עוד. כאלמנ"ה אותיות אנ"ה מל"ך ר"ל מלך העולם אמר אנה אלך ואפנה מאלו עוונות וז"ש אנ"ה פנה דודך ונבקשנו עימך שכל זמן שיש עון ועבירה יש פירוד בין שם י"ה לשם ו"ה ובדור ירמיה יר"ם י"ה לשמים ושם ו"ה לארץ כמו שכתוב כי ראתה גוים באו מקדשה ר"ל כ"י ראת'ה ס"ת שם י"ה הפסיק תיבת גויים באמצע בא'ו מקדש'ה ס"ת שם ו"ה מעשיהם כמעשה גויים וכתוב היא יושבה בגויים לא

מצאה מנו"ח ר"ל אפילו כמנוח שהוא עם הארץ לא עשו כדכתיב ויעתר מנוח אל ה' וכתוב ויקם מנו"ח וילך אחרי אשתו ולא אחר אשת איש ואשת אחרת אלא אחרי אשתו דייקא וז"ש הכהנים לא אמרו אי"ה ה' אי"ה אותיות הי"א ולא אמרו שיש דין וחשבון והיו מתגאים בעשרם וגבורתם שאמרו בגמרא ג' עשירים היו אחד אמר לשלש שנים אתן חיטים ושעורים מיני אוכלים, ואחד אמר אתן יין ושמן מיני משקים, ואחד אמר אתן עצים ופחם ושבחוהו לנותן עצים שרב חסדא לא היה מוסר מפתחות העצים ליד שפחתו וז"ש הנביא אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו ואל יתהלל עשיר בעשרו כמ"ש רז"ל יביא הקב"ה שלשה אנשים כנגד בני אדם שעומד לדין סימן הי"א ישיבה ה'לל הזקן לעני שטוען שהיה עני ואומר היית עני יותר מהלל הזקן. שלא היה לו לאכול לשומר הפתח ביה"ד שמעיה ואבטליון ונכנס לשמוע הלכה מפיהם ויום אחד לא היה לו לשלם ועלה לגג אצל חלון לשמוע ירד עליו שלג וקרוב לחלל עליו את השבת. אם היה גבור עומד כנגדו יוסף הצדיק שכבש את יצרו ולא פגם בברית מילתו יו"ד כנגד יוסף. אל"ף עומד כנגדו אלעזר בן חרסום שהיה כל כך עשיר ועניו ועוסק בתורה אפילו משרתיו לא היו מכירין אותו ובפעם אחת תפשו להוליך עצים לביתו ונשבעו שבועה בחיי אדונם אלעזר אין אנחנו עוזבים אותך עד שתוליך חבילת עצים לביתו וממדת ענוותו ושפלותו קבל דברי משרתיו וקיים מלת עשי"ר נוט' י'שפיל ע'צמו ש'סופו ר'ימה אבל הם עשו בהפך, עשירות שלהם היה בגאווה וגאות עושר שמור לבעליו לרעתו והם מתגאים שהם יושבים בירושלים וז"ש ירושלים ע'ל ר'אש ש'מחתי ר"ת עשי"ר וגאות אדם תשפילנו סוף סוף גלתה יאודה מעוני ומרוב עבודה הי"א ישיב"ה בגויים ישיב"ה אותיות השי"ב אחור ימינו מפני אוי"ב שנאה וקנאה שהיה להם וגאות ועברו על ברית ולא עשו רצונו של מקום וקב"ה קצף עליהם כמ"ש ראה עני בשבט עברתו וע"ז היתה למס ז"ש "במדינות היתה למס" במדינו"ת אותיות בדי"ן מו"ת למ"ס אותיות סמ"ל ע"ה סמא"ל ששטן וס"מ שלטו עליהם ועברו על כל אלו שאמרנו. איכה ישיבה בדד העיר וגו' וז"ש איכה ישיבה א"י כ"ה ר"ל איפה כהנים שהיו מברכים את ישראל

בביהמ"ק בשם המפורש וגברו אויבים ושלטו עליהם בעונתם א"י במלא אל"ף יו"ד גימט' סמא"ל ומרע"ה ראה ברוה"ק והתפלל שלא ישלוט ס"מ עליהם ואמר תפלה למשה עד י"א מזמורים ולא יותר כמו שאמרנו י"א במלא [במילוי] גימט' ס"מ כדי להכניע ויהיה שם ו"ה בשם י"ה חיבור א"י כ"ה ע"ה גימט' שם הוי"ה שהיא יושבת בדד כמו שאמרנו יר"ם שם י"ה ונשאר ו"ה. ועוד כ"ה במלא כ"ף ה"ה עם שני כוללים גימט' שם קדוש יב"ק נוט' י'עננו ב'יום ק'ראנו וז"ש איכה ישבה בדד וגו'.

==בכה תבכה בלילה==

בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה וגו' ארז"ל שתי בכיות אלו למה?

אחד על בית ראשון ואחד על בית שני שנחרבו שניהם בלילם אחד וביום אחד ועוד מרגלים שבכו בכיות חנם קבעו לדורות כמ"ש ויבכו העם בלילה ההו"א, ההוא גימט' י"ז, הקב"ה אמר אתם בכיתם בכיות חנם יהיה לכם לדורות כדכתיב ודורש רעה תבואנו. ותיקון שלהם אחר חצות שנקרא לילה אנחנו קמים לבכות על חורבן בית המקדש כי דיו לעבד להיות כרבו כמ"ש שאג ישאג על נוהו ומט"ט אומר רבש"ע אבכה אני ואל תבכה אתה כי יש לנו בזיון ח"ו שאתה בוכה ואפילו שאין בכיה, כנסת ישראל לפני קב"ה הוא אומר אם כן אנכי הולך במקום נסתר שאין לך רשות לבוא כדכתיב במסתרים תבכה נפשי. וזה הרמז שאוג ישא"ג גימט' שד"י. ועוד שד"י גימ' מט"ט שמו כשם רבו ועל זה אנו יושבים בפתח מזוזה לבכות ועל הקרקע שהוא מקום מזוזה גימט' אדנ"י שהיא שכינתא בגלותא ושם שד"י בחוץ שהוא ש'ומר ד'לתי י'שראל מי שבוכה באותו זמן כנסת ישראל נעשה שותף להקב"ה. ואחר הבכיה קב"ה מטייל עם הצדיקים לגן עדן ושומע ומקבל תפלתו ותחינתו ויתן לו משאלות לבו לטובה כדכתיב חברים מקשיבים לקולך כמ"ש בזוה"ק בכמה מקומות ובראשית חכמה ובכל הספרים. וזה הרמז ודמעתה על לחיה ר"ל זכות דוד המלך שהיה קם בחצות לילה תמיד לעולם כדכתיב חצות לילה אקום להודות לך וגו' וזה הרמז ודמעת"ה ע"ל נוט' ו'זכות ד'וד מ'לך ע'ליו

ה'שלוש' מיד ע'מו ל'עולם. לחי'ה גימט' ג"ן שמטייל בג"ע ועל זה מי שיש לו איזה צער אם הוא בוכה באים שכניו ואוהביו לנחמו אבל מי שבוכה לחורבן ביה"מ כל שכן חצות לילה מצוה בזמנה וכל שכן חצות יום משבעה עשר בתמוז עד ט"ב כמ"ש ש"ע או"ח אין איש בא לנחמו אדרבא מי ששומע קולו גם הוא בוכה וז"ש אין לה מנחם מכל אהביה שואל מפני מה אין להם מנחם מפני שבגדו ב"ה היו לה לאויבים וחרבן בית המקדש, ב"ה דהיינו ב'ית ה'מקדש ותיקון חצות צריך קודם עמוד השחר קודם שיאיר היום כמ"ש ק'ומי ר'וני ב'לילה דייקא בלילה ולא בק'ר ר"ת ק'ומי ר'וני ב'לילה בקר נקרא יום כמ"ש הבקר אור והאנשים שולחו ואין ערך למעלתו ומי שיש לו מדת חסידות ישתדל בזה ולא יעבור לילה אחת לקום לתיקון חצות ולא יבטל לילה אחת בין בקיץ בין בחורף כמו שהביא בספר בית אל יעוין שם.

==גלתה יהודה מעוני==

גלתה יאודה מעוני ומרוב עבודה היא יושבה בגויים לא מצאה מנוח וגו'. ידוע מה שארז"ל כל הגלות הוא בעון ביטול תורה וביטול תפלה כמ"ש בגמרא ומדת דין עומדת לקטרג ואומרת רבש"ע איפה מה שכתבת ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ אין להם לא תורה ולא עבודה ואומות העולם שהם תחת רשותי הם הולכים לבתי תפלות שלהם ומתפללים כ"י הקב"ה אומר קלני מראשי קלני מזרועי כמו שעמד לקטרג ביום הגמל את יצחק ואמר רבש"ע כל סעודה שעשה אברהם לא הביא לפניך תור אחד או גוזל אחד וכו' וזה הרמז גלתה יאודה מעוני של תורה ואין עבודה אלא תפילה כמ"ש על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה, ואין עבודה אלא תפילה שבלב והם יושבים בתוך הגויים ולומדים ממעשיהם הרעים ולא מצאה מנו"ח אין להם מנוחה אפילו שמירת שבת הם יושבים כתות כתות ומדברים דברים בטלים וליצנות ושחוק וקלות ראש וטיול ואין להם מצות ומעשים טובים כאשר עקרה שאינה יולדת ואינם פרה

ורבה כמו מנוח שהיתה אשתו עקרה ואפילו שנתעברה בבן אחד שמשון והוא גם לא הלך בדת ודין כהוגן וסוף סוף נהרג ביד פלשתים וז"ש ולא מצאה מנו"ח אפילו כמנוח אינם עובדים. וז"ש כ"ל רודפי"ה השיגוה השטן שמקטרג עושה כל מה שרוצה לעשות וכל שכן בזמן ימי המצרים שיש לעשו שליטה כמ"ש בשו"ע בר ישראל שיש לו דין עם אינו יאודי יעזוב אותו עד חודש אלול. וז"ש השיגוה בין המצרי"ם גימט' שכינה שמצטערת על ישראל אפילו הכי שם הוי"ה משגיח עליהם. השיגו"ה אותיות הוי"ה ש"ג שהשיג ש"ג נוט' ש"ם ג'דול הוי"ה מגן עליהם וז"ש בין המצרים כמו שעמד עליהם בתוך מצרי"ם שהיה משגיח עליהם ששם י"ה מעיד הפלואי החנוכי ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל. וז"ש השיגוה בין המצרים וגם בדור מרדכי הצדיק שהציל אותם מיד המן הרשע וז"ש השיגו"ה בין המצרי"ם ס"ת המ"ן, ר"ת במספר קטן עם הכולל גימט' מרדכי"י במ"ק [ר"ל הב"ה הוא ר"ת במ"ק ע"ה גימ' 13 ומרדכי במ"ק גימ' 13 כי 1=י, 2=כ, 4=ט, 2=ב, 4=נ] וכשם שעשם להם שהציל אותם מיד האויבים כך מצפים אנחנו להצלה מיד שבעים אומות ויהיה לששון ולשמחה כמ"ש הנביא ארבע צומות יהיו לששון ולשמחה לבית ישראל כדכתיב שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה וגו' וכתוב (ישעיה סו, יג) כאיש אשר אמו תנחמנו כך אנכי אנחמכם.

==דרכי ציון אבלות==

דרכי ציון אבלות מבלי באי מועד וכו' הקשו רז"ל וכי הארץ היא כבני אדם שתשב באבלות ויש לה יגון ואנחה? איזו אבלות יש לה שאמר ירמיה כן? יובן לענ"ד דרך שאין עוברים ושבים צומח בה קוץ ודרדר ואינה ניכרת עוד, כמו אדם שיש לו ב"מ דין אבלות ואסור לספר ולגלח ראשו ושפמו עד שיעבור אבלו כך לא היו עוברים ושבים וגדלו קוצים ודרדרים לא היו ידועים שביל ומסילה, כי כשיש עובר ושב דורסים אותם וכשאינן מי שיבא וילך צומח וגדל ולא היו שלש רגלים שיעלו לרגל וז"ש מבלי באי מועד כשהגיע רגל יכול לגלח שבטל ממנו גזרת שבעה או

שלושים וז"ש כל שעריה שוממין מלשון שע"ר באשה ערוה אל תקרי בשי"ן ימנית אלא בשי"ן שמאלית. כהניה נאנחים מלשון אונ"ן שלא יכול להקריב קרבן. בתולותיה נוגו"ת כבתולה שחוגרת שק על בעל נעוריה ואבלות יש לה. והיא מר לה כנסת ישראל שנקראת הי"א מ"ר לשון ז'כר ולא מר"ה כמו שאמרה נעמי קראן לי מר"ה כ"י קב"ה וכנסת ישראל שניהם מר ל"ה זכר ונקבה ועתיד להיות ר"ם לה' לאות ה' אחרונה שהיא בגלותא בבי"א.

==לוא אליכם כל עוברי דרך==

לוא אליכם כל עברי דרך הביטו וראו אם יש מכאוב כמכאובי אשר עולל לי. ידוע מה שארז"ל כל מקום שנאמר לו"א בוא"ו לשון שבועה. מי הוא שנשבע שבועה? מיכאל שר ישראל שנעשה מ"ך כמ"ש וכי ימוך אחיך וגו' אומר למלאכי מרום תראו מה עשה לי כל הבלבולים האלה סמא"ל וחרב עירנו ושם מקדשנו ושלוש ערים גדולות הוא החרב שהיו מלאים כמה ריבוא רבבות ואלפי אלפים וז"ש אליכ"ם אותיות מיכא"ל אל תקרי עוברי בחול'ם אלא בחיריק הביטו אותיות ו"ה בי"ט נוט' ב'תר ט"ור מלכא ירושלם שנפרד שם ו"ה משם י"ה והחריב ג' מדינות אלו. אם יש מכאוב כמכאובי שבא שבר על שבר עול"ל גימט' סמא"ל עם אותיות והכולל כמ"ש בגמרא גיטין דף נ"ה אמר רבי יותנן אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה. אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם אתרנגולתא ותרנגולא חרוב טור מלכא אשקא דריפסק חרוב ביתר. ר"ל בעבור שני אנשים שונאים זה את זה בעון שנאת חנם נחרבה ירושלם ובעבור תרנגול ותרנגולת נחרב טור מלכא שהקשו עורפם למלך ועל קשי עורף שהיה להם נחרבה עיר גדולה ונהרגו, בעבור דופן מרכבת נשים נחרבה ביתר ונהרגו, גם זו בקשיות עורף שהיה להם.

"אקמצא" ובר קמצא חריב ירושלם: ההוא גברא דרחמיה ר"ל

שאוהבו קמצא ושונאו בר קמצא עבד סעודתא, ר"ל בעל בית אחד ששם

אוהבו קמצא ושם שונאו בר קמצא אמר לעבדו שילך ויזמין את קמצא, הלך העבד והזמין את בר קמצא שהיה שונאו ולא עשה העבד במזיד אלא בשוגג שלא שמע היטב ולא הבין, כשבא בעל סעודה ראה שיושב בר קמצא בסעודתו קרא אותו ואמר לו מדוע "באת אל ביתי ואני שונא אותך"? אמר לו: "עבדך הזמין אותי ולא באתי בעצמי", אמר לו בעל סעודה: "קום וצא מביתי", אמר לו בר קמצא: "זה בושה ובזיון לי שאצא, אנכי אשב ואתן בסעודה מחיר אכילתי, אמר לו: "איני רוצה". אמר, אשלם חצי הוצאות של כל הסעודה שעשית, ואמר איני רוצה, אמר אשלם כל הוצאת הסעודה שהיום עשית, אמר איני רוצה אלא מוכרח אתה לצאת מביתי, תפש בידו והוציא אותו מביתו לעיני כל המסובים. ובר קמצא אמר כמו שעשה לי בזיון והיו יושבים חכמים ורבנים ולא הוכיחו אותו אף אני עושה כל מה שברצוני. הלך לפני הקיסר ואמר מרדו בך יהודים. אמר הקיסר מי אומר שמרדו בי? אמר לו נסה ושלח להם פר אחד שיקריבו קרבן בשבילך שלח להם פר שלישי לבטן בידו. מה עשה בר קמצא? הטיל מום בפר בשפתו עליונה במקום שלא יראה, ויש אומרים שהטיל מום בעינו של הפר שלא נקרא פגם בדין אומות העולם כי אינו מחוסר אבר. וחכמים סברו להקריב קרבן מפני שלום המלכות, עמד רבי זכריה בן אבקולס ואמר יש חלול השם, מחר אומרין מקריבין בעל מום ובאין בעלילות עלינו. אמרו [חכמים] שוחטין אותו ואין אנחנו מקריבין על גבי המזבח, אמר להם אף על פי כן אומרין הקרבתם מום בקדשים. החזירו את הפר לקיסר אמר לא הקריבו הפר ששלח. נתכעס ושלח אליהם את נירון שהיה משנה למלך. קם והשליך חץ לצד מזרח נפל לירושלם, השליך לצד מערב וצפון ודרום נפל לירושלם. אמר נירון שמע מיניה שהקב"ה רוצה להחריב ביתו והוא רוצה לנקות את ידיו עלי, רצה לומר להתנקם ממני. בא לביהמ"ד ואמר לינוקא פסוק לי פסוק אמר ונתתי את נקמתי באדום ביד עמי ישראל, אמר ודאי כמו שאמרתי כן הוא ברח נירון ונעשה גר צדק ויצא מזרעיה רבי מאיר. כששמע קיסר שנירון נתגייר שלח אספנינוס בא וצר עליהם שלש שנים. היו בירושלם שלשה עשירים נקדימון בן גוריון שנקדה לו חמה, ובן כלבא שבוע שכל הנכנס

בביתו כשהוא רעב ככלב יוצא שבע ובן ציצית הכסת שהיתה ציציתו נגררת על גבי כסתות, איכא דאמרי שהיתה כסותו מוטלת בין גדולי רומי. עשיר אחד אמר אני אתן שלש שנים חטים ושעורים ומיני דגן, ואחד אמר אני אתן יין ושמן וכל שאר המשקין ואחד אמר העצים ופחמים. שבחוהו חכמים לעצים יותר מכולם, שאמרו רבותינו אוצר אחד חטים צריך ששים אוצרות עצים. רב חסדא לא היה מוסר מפתחות אוצר עצים ביד שפחתו. והיה להם אכילה ומזון בעד אחת ועשרים שנה. קמו רשעים ושרפו אותם ועשו מלחמה ונעשה רעב. ואמרו חכמים ענותנותו של רבי זכריה אבקולס החריבה עירנו ושרפה בית מקדשינו וזה שאמרו אקמצא ובר קמצא נחרב ירושלם.

"אתרנגול" ותרנגולתא חרוב טור מלכא: שכך היה מנהגם כשיצאו

חתן וכלה היו מוציאים לקראתם תרנגול ותרנגולת והיו אומרים פרו ורבו כתרנגולין הללו. יום אחד היו עוברים חילות רומי תפסו תרנגולין שלפני תתן וכלה והלכו קמו עליהם יהודים והכו אותם, ובאו ואמרו לקיסר מרדו בך יהודאי, שלקחנו תרנגולין למלך והכו אותנו. בא המלך בעצמו וצר עליהם והרג כמה אלפים ורבבות. וזה שאמר רבי אמי, שלוש מאות אלף שלופי חרבא שעלו לטור מלכא והרגו בה שלשה ימים ושלשה לילות, ובזה הבית היו חופות וחתנים ובבית אחר היו הרוגים, ולא היו יודעים ומרגישים זה מזה, וזה שאמר הלוא ה' זו חטאנו ולא אבו בדרכיו הלוך.

"אשקא" דריספק, רצה לומר דופן של מרכבת הנשים כצבים

ובפרדים נחרב ביתר שהיה מנהגם ביום הולדת הילד היו נוטעים ארז, ובהולד הילדה נוטעין אורן, כמו שאמר הנביא ונטע ארן וגשם יגדל, וכשהיו מגיעים לחופה קוצצין את הארז והארן ומהנסרים היו עושין את חופתם. יום אחד היתה עוברת בת הקיסר, נשבר דופן מרכבתה וקצצו משרתים אחד מהארזים לתקן את דופן מרכבתה. קמו יהודים והכו אותם.

הלכו ואמרו לקיסר מרדו בך יהודאי. קם קיסר ובא עליהם וגדע כל קרן ישראל כדכתיב "גדע בחרי אף כל קרן ישראל". אמר רבי יוחנן, שמונים קרני מלחמה נכנסו לביתר ולכדוה והרגו בה אנשים ונשים וטף עד שהלך דמם ונפל בים הגדול. אם תאמר שהיא קרובה, היתה רחוקה מיל. רבי אליעזר הגדול אומר שני נחלים יש בבקעת ידים אחד מושך אילך ואחד מושך אילך ושיערו חכמים שני שלישים מים ושליש אחד דם. אמרו רבותינו שבע שנים בצרו אומות העולם את כרמיהם מדמם של ישראל בלא זבל. וכל אלו למה מפני שהיתה שנאה וקנאה ביניהם נלכדו בשחיתותם. מדת אומות היתה בהם, כמו שכתוב ויהי רובה קש"ת שאמר בישמעאל"ל, קש"ת נוט' ק'נאה ש'נאה ת'חרות וכתוב בנח והיתה הקשת בענ"ן, וכתוב סכותה בענ"ן לך מעבור תפלה, רצה לומר אם יש קש"ת בישראל אינו מקבל תפילתם דהיינו ק'נאה ש'נאה ות'חרות. וזהו שבראש השנה וביום כפור אנחנו אומרים בקדיש ויסיר מתוכנו קנאה ושנאה ותחרות שיקבל תפלתנו ברצון. ובמדה שאדם מודד, בה מודדין לו. היתה הקש"ת בענן הקב"ה מדד להם סימן קש"ת נוט' ק'מצא שק'א ת'רנגולא שנחרבו שלש ערים, וזה שאמר ה**ביטו** וראו אם יש מכאוב כמכאובי, א"ם מלשון אלא, רצה לומר מדה כנגד מדה. ופגמו בשם ו"ה, בי"ט ב'יתר ט"ז י'רושלם, בזמן שאנחנו טושים רצונו של מקום, הקב"ה ינחם אותנו ב'זרועו י'קבץ ט'לאים, הוא שם קדוש יקבץ אותנו מגלות, ושם אה"ה שרמז בר"ת חמשה חומשי תורה [בווא=כא], בזכות לימוד תורה יקבץ אותנו. בי"ט גימט' אה"ה ויהיה תיקון לחבר שם י"ה בשם ו"ה וז"ש הביט'ו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם בזכות אברהם ושרה יבוא גואל בב"א.

==ממרום שלח אש==

ממרום שלח אש בעצמותי וירדנה פרש רשת לרגלי השיבני אחור נתנני שוממה כל היום דוה וגו'. הקשו רז"ל וכי לא היה אש לעולם השפל ששלח הקב"ה אש משמים? ואלא יובן לענ"ד כמו שהיתה יורדת אש מן השמים ומקבלת קרבן, ובכל זאת מצוה להביא אש הדיוט, כמו כן יורדת

אש לרעה מפני שהיתה בהם איבה ושי'נאה ר"ת א"ש גם כן שלח אש ממרום. כל הגלות שאנחנו סובלים ידוע בעון ד' דברים כמ"ש איכה ישבה בד"ד, וז"ש התנא ארבע אבות נזיקין השור הבור המבעה וההבער. השור דהיינו עון עגל כמ"ש כתבנית שו"ר אוכל עשב וכתוב וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם כשאינם עושים רצונו של מקום ופקד להם עון עגל בתוך הבו"ר דהיינו מכירת יוסף שהשליכו אותו לבור וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור וכתוב ויריצהו מן הבו"ר. המבע"ה דהיינו אדה"ר שאכל מעץ הדעת כצאן שמבעה לעשב. ההבע"ר דהיינו מרגלים כמ"ש ותבער בם א"ש ה' וכתוב ובתבערה ובמסה ובקברות התאוה. ועל אלו ד' עונות צריכים לתקן. מהו תיקון? ב'ראשית בי"ת רבתי כנגד בו"ר כשיש לימוד תורה ומקיימין מצות תורה יש תיקון לעון מכירת יוסף, ועוד שי"ן של שיר השירים רבתי כנגד עון עגל, שו"ר עם אותיות והכולל גימט' שי"ר, שיקרא בקול נעים ערב שבת שעת מנחה כדי לתקן מ"ש קול ענות גבורה וקול ענות חלושה קול ענות אנכי שומע. ובערב שבת היה שעשו עגל כמ"ש כתבנית שור אוכל עש"ב, נוט' ע'רב ש'בת ב'מנחה ושעת מנחה היה כמ"ש וירא העם כי בש"ש משה, רצה לומר ב"א ש"ש ולא בא אחר שעה שש, עשו כל מה שעשו. ומי שיזהר בתפילת מנחה הוא תיקון לעון עג"ל גימט' מנח"ה וכל שכן בערב שבת ששטן מקטרג לבטל תפלת מנחה שהוא מרוצה מכל ששה ימים ומצוה בשעתו שהיה בערב שבת וכל שכן שיקרא שיר השירים בקול נעי"ם וכתוב כי נעים כי תשמרם בבטנך, שמרע"ה השקה להם כמו מי סוטה דייקא, בבטנ"ך, וכתוב וצבתה בטנ"ה. ויש לשיר השירים קי"ז פסוקים כנגד ג' פעמים ט"ל מלקיות כמו שתיקן שלמה שעבר על ג' לאוין: לא ירבה כסף וזהב, ולא ירבה לו נשים ולא ירבה סוסים. ומי שקורא בכוונה ובקול נעים כאלו קבל מלקיות. וזהו שיבוא מלאך בשעת קידוש ואומר לו וסר עונך וחטאתך תכופר. ועוד מבע"ה מ"ם של משל"י רבתי יתקן לעוון אדה"ר שלא המתין עד הלילה ואכל תיכף ומיד עץ הדעת שלא בזמנו וסחט ואכל ולא קידש עליו, כמ"ש רז"ל שענבים היה. וישמע דברי משלי תוכחות מוסרות וישכיל ויבין שלא יחטא עוד. הבע"ר שהוא דליקת אש, אל"ף אד"ם של דברי הימים הוא

רבתי כנגד אש. אדם ש'ת א'נוש ר"ת אש"א, ר"ל לדוד אליך ה' נפשי אש"א, שאדם עובר על דעת קונו בשלשה דברים סימן אש"א נוט' א'כילה ש'תיה א'שה, וכתוב כל עמל אדם לפיה"ו. דבר"י הימ"ם עם ב' כוללים גימט' מרגל"ם ואל"ף רבתי כנגד אל"ף א"ש, וז"ש מ'מרום ש'לח א'ש ב'עצמותי ר"ת שבמ"א נוט' ש'ור ב'ור מ'בעה א'ש שהוא אותיות הבע"ר, וז"ש מרע"ה למה יאמרו מצרים לאמר ברע"ה הוציאם וינחם ה' על הרע"ה אשר דבר לעשות לעמו. ונביא אומר אנחנו בגלות עד שנתקן אלו ד' עוונות ויבוא משיח. ואדרבא אותו הדור קלקלו יותר ועל זה נחרב ביהמ"ק במקום תיקון עגל הכניסו צלם לביהמ"ק ועבדו עבודה זרה. ובמקום עוון מרגלים שהוציאו דיבה ולשון הרע על הארץ ואמרו "ארץ אכלת יושביה" ולא ראו בעיניהם כן ראו ראו שאיוב מת כי הקב"ה עשה לטובתם שיהיו טרודים באבל ולא ישגיחו בהם וכן בדור הזה קדמו פ"ה לאות ע"ן מה שלא ראו בעיניהם היו מדברים. ובמקום מבעה שאכל אדה"ר עץ הדעת "ידי נשים רחמניות בשלו בניהם היו לברות" בור שהיה מכירת יוסף חצבו בורות בורות נשברים אשר לא יכילו המים ועזבו מקור מים חי"ם שהיא תורה שעברו עליה כמ"ש "על עזבם את תורת"י ועזבו חמשה חומשי תורה שראשי תיבות הוא שם אהי"ה וסימן א"ך את דמכם לנפשותיכם אדרוש היו בין המצרים וז"ש מ'מרום ש'לח א'ש ב'עצמותי ר"ת שבמ"א וס"ת משי"ח שהיה להם לתקן שיבוא משיח וקלקלו. פר"ש רש"ת דהיינו שטן ויצה"ר השיבני אחו"ר ונתנני שוממם כל היום דוה בגלות. פר"ש גימט' ס"מ ליל"ת הם תפשו אותי ופרשו רשת לרגלי וכו' אבל ברוב רחמיו וחסדיו טרם מכה ציץ רפואה פרח שקודם שריפת בית המקדש נולד משיח וזה הרמז ממרום ש'לח א'ש בעצמות'י ס"ת משיח כמו שהביא במדרש רבה רבתי פרק א' וז"ל,

"מעשה" באיש אחד שהיה חורש בשדה וגעתה פרתו, עבר לפניו

ערבי אחד אמר לו מי אתה יהודי או ערל? אמר לו מה אתה רוצה ממני? אמר לו יהודאי אני. אמר לו התר שורך והתר פרתך אמר לו למה אתה

אומר כן? אמר לו דבית המקדש יהודאי נחרב ועליך לבכות ולהספיד. אמר לו היאך אתם יודע? ומנין לך? אמר לו מן געית פרתך ידעתי שהיא צועקת בקול מר. ואותו יהודי רחוק מירושלים כל כך שלא היה יודע בדבר. בעוד שהיה מדבר עמו עוד פעם געתה פרתו פעם שניה אמר לו ערבי חזור וקשור פרתך אל המחרשה שבשעה הזאת נולד משיח וגואלם של ישראל. אמר מה שמו? אמר מנחם שמו, ומה שם אביו? חזקיה שמו אמר לו היכן הם דרים? מקומם איפה? אמר בכפר בירה קרוב לבית לחם. תיכף מכר אותו האיש פרתו וכלי מחרישיו וצמד בקר שהיה חורש וקנה מלבושין של ילדים קטנים שמלפפין תינוקות והלך ממקום למקום עד שהגיע לשם ישב בשוק והיה מוכר מלבוש לתינוקות. באו בנות העיר וקנו ממנו והאשה שילדה משיח לא באה לקנות הוא הלך לסבוב ואמר לה מדוע את אינך קונה לילד הנולד? אמרה איני רוצה להשגיח על הילד הזם שהוא מזלו רע ומר. אמר מהיכן יודעת? אמרה בשעה שילדתי ביהמ"ק. אמר לה אין דבר בטוחים אנחנו כמו שנחרב בלידתו כך מהרה יבנה ביה"ק בימיו. אמרה אין לי כסף לשלם בעבור מלבוש, אמר האיש קחי בלי כסף אחר הזמן אנכי אבוא ואקח כסף מחירו ואתן לך בהקפה נתן לה מלבוש והלך. אחר כמה ימים אמר האיש אלך וארא התינוק, הלך ושאל לאמו כיצד הילד? אמרה לו לא אמרתי לך שרוע מזל הילד שנולד לי. אמר מה נעשה בילד? אמרה אותו היום שהלכת בא רוח סערה והילד היה בעריסה כששקטה רוח סערה ראיתי והנה אין הילד בעריסה שלקחה אותו הרוח. אמר לה ואני אמרתי לך שהוא יהיה מושיע, ועל ידו יבנה ביהמ"ק אל תפחדי. זה המעשה, כך שמעתי, אמר רבי אבון. למה לי ללמוד מן ערבי? והלא מקרא כתוב בישעיה "והלבנון באדיר יפול" וכתוב אחריו "ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפריה".

וזה שאמר ממרום' שלח' אש' בעצמותי' ס"ת משי"ח שבא רוח סערה ואש מתלקחת ולקח אותו. ועל זה אנחנו אומרים במנחה נחם ופסוק נחמה נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם, וכל אחד ואחד ממנו יזרז עצמו לעשות תיקון לד' אבות נזיקין שאמרנו לעיל: יזהר בלימוד תורה, וקריאת שיר

השירים וידבק באהבה ואחוה ויסיר משנאת חנם וממאכלות אסורות ויעשה תיקון לנשמתו כמו שארז"ל אין אדם חוטא אלא א"כ נכנסה בו רוח שטות, כמ"ש פרש רשת לרגלי השיבני אחו"ר נתנני שוממה כל היום דו"ה, יצרו מתחדש בכל יום ופתוי של היום לא כמו אתמול ושל מחר לא כמו היום מתהפך עצמו היום לעבור על מצוה קטנה ומחר על גדולה וז"ש ממרום שלח א"ש בעצמתי דהיינו א"ש של יצר. וקב"ה אומר בראתי יצה"ר בראתי לו תבלין שלו מפני שתורה נקראת א"ש כמ"ש מימינו אש דת למו. יצ"ר ע"ה גימט' א"ש יבוא א"ש תורה שניתנה מן השמים וז"ש ממרום שלח א"ש וגו'.

==על אלה אני בוכיה==

על אלה אני בוכיה עיני ירדה מים כי רחוק ממני מנחם משיב נפשי היו בני שוממים כי גבר אויב. הקשו רז"ל למה אמר הנביא על אלה ולא אמר על זאת או על זה כמ"ש על זה היה דוה לבנו? מהו אל"ה, דהיינו על עון עגל שאמרו אל"ה אלהיך ישראל כמו שאמרנו לעיל בזמן שעושים איזה עון ועבורה הוא יפקוד גם על עון עגל כמ"ש וביום פקדי וכו' וז"ש דוד המע"ה "תנה עון על עונם" ואמרו עבירה גוררת עבירה. וביום י"ז בתמוז ה' דברים ארעו את אבותינו עשו את העגל וכו' וז"ש על אל"ה הדברים של תוכחות שהוכיחן משה לישראל וכתב אל"ה מ'סעי ב'ני י'שראל שגלו ד' גליות סימן אימ"ב ר"ת אל"ה מ'סעי ב'ני י'שראל כמ"ש הרב חיד"א וכתב אל"ה אזכרה ואשפכ"ה עלי נפשי וכתב אל"ה יעמדו על הקללה וכו'. עינ"י עינ"י יורדה מים שני בתי מקדשות בית ראשון ובית שני שתי עינים בית ראשון עין ימין ובית שני עין שמאל מ"ם הזידונים שעברו על נפשי. כי רחוק ממני מנח"ם כמו שאמרנו לעיל על חורבן ביהמ"ק אין מי שמנח"ם אותי אבל בני קרח נחמו על אביהם כמ"ש רז"ל מזמור לאסף וכו' קינה לאסף מבעי ליה אלא שאמרו עתיד ביהמ"ק לעלות כמו שאמרו, משל לשפחה שהלכה למלאת מים ממעין ונפל כלי חרס מידה לבור והיתה בוכה, באה גברת למלאת מים ונפל מידה כלי זהב והשפחה חדלה לבכות והתחילה מרקדת. שאלה הגברת מה זאת? בתחלה

את בוכה וכעת את מרקדת? אמרה, בתחילה הייתי בוכה שאמרתי מי ירד לבור הגדול להוציא כלי חרס, וכעת שנפל כלי זהב בודאי ירדו לבור להוציא כלי זהב ואנכי מתחננת להוציא כלי חרס שלי וכו'. בזמן שירדו עדת קרח לשאול בין השרופים ובין הבלועים היו גם קרח ובניו היו דואגים ובוכים ובעת החורבן כשאמר הנביא "טבעו בארץ שעריה" אמרו שירה ואמרו הקב"ה אינו עוזב ביהמ"ק מוכרח להוציאו ואבינו תופס שעריה ודלתותיה והוא יעלה למעלה כמ"ש "מוריד שאול ויעל". וז"ש כי "רחק ממני מנחם", רח"ק אותיות קר"ח הוא ובניו יש להם נחמה אבל בלב היו דואגים על שממות המקדש וז"ש "משיב נפשי היו בני" שוממים כי גבר אויב" שלא היו שמחים בחרבן אלא בעבור אביהם אבל היו שוממים שגבר יד אויב בביהמ"ק מפני שהם צדיקים שנתבצר להם מקום ולא ירדו בגהינם. וזה שאמר על אל"ה דייקא אני בוכיה על הדור שאינם נותנים לב לשוב בתשובה כמו בני קרח שהרהרו תשובה ונעשה להם נס שלא ירדו לשאול. בית ראשון היה גלותם שבעים שנה ובזמן קרוב נגאלו, אבל בית שני כ"י רחוק ממני מנחם כביכול כנסת ישראל היא בגלות כדכתיב עמו אנכי בצרה כל זה על שהם בני שוממים ופריצים עושים ירידה לנו ולכ"י ועכוב גאולה שאין להם תורה כמ"ש עיני עיני יורדה מ"ם אין מ"ם אלא תורה מפני פירוד הלבבות שאינם מקבלים תוכחות גבר אויב כמ"ש יעקב אע"ה האספו ואגידה, רצה לומר תהיו באסיפה ואגודה אחת שלא יאריך גלות כמ"ש את אשר י'קרא א'תכם ב'אחרית ה'מים ר"ת איב"ה נו"ט איכה י'שבה ב'דד ה'עיר וס"ת אמ"ת דהיינו תורת אמ"ת. וכתוב ותשלך אמ"ת ארצה וכתוב השליך מ'שמים א'רץ ת'פארת ר"ת אמ"ת מדה כנגד מדה אתם פגמתם בתורת אמת גם אנכי השלכתי אמת תפארת ישראל. כל מדותי מדה כנגד מדה, לקו בכפלים: חטא חטאה, בכה תבכה, מרו מריתי, מכאוב כמכאובי, נפלו חללים חללים, עיני עיני נחרב בית ראשון ובית שני וכו'. ונחמה בכפלים: אנכי אנכי, שוש אשיש, נחמו נחמו וז"ש על אלה אני בוכיה וגו'.

==איכה יעיב==

איכה יעיב באפו אדני את בת ציון השליך משמים ארץ תפארת ישראל ולא זכר הדום רגליו ביום אפו. ידוע משארז"ל שמדת הדין גברה עליהם ולא חזרו מדרכם הרעים ופי' רש"י יעי"ב יאפיל אם כן מדוע לא אמר הנביא איכה יאפיל או יחשיך? אלא יובן לענ"ד, יעי"ב שנעשה עונם כחוט ע"ב יעי"ב גימט' כ"ב וע' ר"ל פגמו בכ"ב אותיות ושבעים פנים שהיו דורשים לתורה כמו שהביא במדרש רבה. בא אברהם ועמד להמליך טוב בעדם אמר הקב"ה עברו על תורתי ובריתי אמר אברהם מי מעיד עליהם אמר תבואו הכ"ב אותיות ותעידנה. באה האות אל"ף להעיד, אמר אברהם אינך מתביישת זכור שקבלו אותך במתן תורה ואנכי ה'? עמדה במקומה. באה האות בי"ת להעיד, אמר לה זכרי שקבלו אותך ישראל חמשה תומשי תורה ואת תחלה תורה ב'ראשית. באה גימל ואמר זכרי ישראל שקבלו גדילים תעשה לך וכו'. וכל אחת ואחת עמדה במקומה ולא העידה מפני אברהם אע"ה שנקרא אוהבי. אפילו הכי ב"א פ"ו גימט' אלה"ם להעיד כמ"ש יעיב בא פ"ו הוא דין. עוד איכ"ה יעי"ב באפ"ו גימט' אור"י ע"ה שהשמש לא היתה מאירה עד שלקתה ששים מכות. והקב"ה אמר מדוע את אינך רוצה להאיר? רז"י לי רז"י לי כי בוגדים בגדו ובוגד בוגדים בגדו חמישה "בוגד" כנגד חמשה חומשי תורה. שעברו על חמשה חומשי תורה והיו עושים בזדון והיה להם עבודה זרה לכל יום לבדו. כמו מנשה עבד ע"ז כל יום לבדו. השליך משמים השלי"ך גימט' שס"ה ימות החמה ועברו על שס"ה מצות לא תעשה. תרגומו של השליך רמ"ה עם אותיות גימט' רמ"ח מצות עשה. הקב"ה אמר לאברהם אתה שברת ע"ז והשלכת כנצר נתעב והם אומרים לעץ אבי אתה ומתעצלים לעבודתי. לע"ץ אותיות עצ"ל גימט' ק"ץ והארכתי קצם אפשר יחזרו מדרכם, כמ"ש רז"ל מ' שנה האריך אפו הכהנים היו רואים כדמות כלב שוכב על המזבח ועשן הקטרת היה מתפזר ע"י הרוח. ולא אמרו איה ה' שמקודם היה נס אם כל רוחות שבעולם באים לא היו יכולים לפזר עשן הקטרת שהיה כעמוד אחד ודמות אריה אש היה שוכב על המזבח כמ"ש "הוי אריאל הוי אריאל" ר"ל אוריאל המלאך היה מקבל הקרבן. הם לא דנו בארעא הקב"ה דן ברקיעא

כמ"ש רז"ל אי אית דין בארעא לית דין ברקיעא אי לית דין בארעא אית דין ברקיעא וז"ש ולא זכר הדום רגלו ביום אפּו.

==בלע אדני==

בלע אדני ולא חמל וכו' יובן לענ"ד חמשה "בלע" הביא במסורה: בלע אדני וכו', בלע ישראל וכו', בלע כל ארמנותיה, בלע המות לנצח, חיל בלע וכו'. אם ח"ו אינם עושים רצונו של מקום "בלע אדני ולא חמל" כמו שהיה בחורבן ביהמ"ק בלע ישראל, אם חזרו בתשובה ושבּו מדרכם הרעה בלע כל ארמנותיה, ר"ל הקב"ה יבלע כל ארמנות של סט"א שאמר כ"ל דייקא מפני שיש להם זכות תורה שנקרא אמ"ת ורינ"ה של תורה ארמנותי"ה נוט' אמ"ת ורינ"ה אין רינה אלא רינה של תורה כמ"ש קומי רוני בלילה. שחת מבצריו דהיינו של שטן ויצה"ר וסט"א ויר"ב בבת יאודה, שיש להם רב"י נוט' שכל רבי מארץ ישראל וכל ר"ב מבבל שמוכיחים אותם ומנהיגים אותם לדרך ישרה. בב"ת נוט' בב'עלי תשובה. תאני"ה מלשון נוצר תאנ"ה יאכל פריה, ואני"ה מלשון היתה כאניו"ת סוחר ממרחק תביא לחמ"ה של תורה כמ"ש לכו לחמו בלחמי ועושים רצונו של מקום חיל בל"ע ויקיאנו כמ"ש הרב חיד"א בנחל קדומים והקאת והרחמה ואת השלך שמקיא כל מה שבלע ועוד בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים שיהיה קטיגור סניגור כמש"ה אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אל"ף שיש לימוד מלשון אאלפ"ך הוא בעצמו הוא שטן מלאך המות והוא שיאמר סנגוריה ביהכ"פ גם בעתיד לבוא הוא יהיה בעצמו סניגור כי הפרש בין מספר קטיגור למספר סניגור הוא אחד וז"ש מי יתן טהור מטמא לא אח"ד ר"ל לא חשבון אחד. וז"ש ה' פעמים בלע למסרה וכתוב בלע המות לנצח וכו'.

==מה אעידך==

מה אעידך מה אדמה לך הבת ירושלם מה אשוה לך ואנחמך בתולת בת ציון כי גדול כים שברך מי ירפא לך. אמרו רז"ל מדוע כל כך כיפל הלשון ג'.

פעמים מה אעידך מה אדמה מה אשוה לך ודי לומר מה אעידך או מי אעידך ומי אדמה. יובן לענ"ד שזה מרמז על סמ' שהוא שטן הוא יצה"ר הוא מלאך פלוני, בתחלה מראה עצמו כאיש טוב ואהוב ושפל ואח"כ משטין ואח"כ מסית ואח"כ רוצה להרוג אותו. ושלשה כנגד שלשה שמות מ"ה נוט' מ'לאך ה'מות שעולה ומעיד מה אעיד"ך מ"ה נוט' מ'קטרג ה'גדול. מ"ה אדמה שמסית לאדם שנברא מן אדמ"ה כדכתיב כי עפר אתה ואל עפר תשוב. ואח"כ מה אשוה מ"ה נוט' מ'סית ה'וא ר"ל פלוני גדול ממך ועשה כך וכך לא איכפת אין עוה"ב ואין תחית המתים ח"ו עולם קדמון כמו שחושבים כופרים ואפיקורסים כמו שעשה כך עד שחרב ביהמ"ק בעוה"ר. ואמר הנביא חמשה פרקים: איכה י'שבה, איכה י'עיב, איכה י'ועם, אני ה'גבר, זכור י'וי. ר"ת של חמשה פרקים גימט' מ"ה. ועוד ג' מ"ה נאמר בפסוק גימט' סמא"ל עם ד' אותיותיו. וביה"ק שהיה במדת רחמים ומכפר עונותינו נהפך למדת הדין הקשה. שם מ"ה ידוע שהוא מדת הר ונתמלא רוגז וכעס ונעשה שם מ"ה במלא מ"ם ה"א גימט' אלהי"ם וזהו שסוף הפרק נביא צועק בקול בכיה ואומר זכור ה' מ"ה היה לנ"ו, רצה לומר שם מ"ה שהוא רחמים נהפ"ך לדין ונעשה לנ"ו גימט' אלהי"ם וז"ש זכור ה' מה היה לנ"ו. וכל שכן בשעת עבודה ותפילה שיבוא לבלבל מחשבותיו לכסף וזהב של עוה"ז, וארז"ל לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב זהו שחושב בתפילה לכסף וזהב כמו שהביא בספר חרדים. ושלש פעמים שנזכר שם מ"ה כנגד שלש תפלות שחרית ומנחה וערבית שיבוא להתפלל שיהיה מדה"ר נהפכם למדה"ד כמ"ש הנביא עשה ה' אשר זמם בצ"ע אמרתו בצ"ע נוט' ע'רב ב'קר צ'הרים. וארז"ל בצ"ע אמרתו קר"ע פורפירא שלו כ"י מלבוש יקר שהיה לובש. זמ"ם גימט' אלהי"ם ע"ה, ואם כן צריך האדם לזרז עצמו בשעת תפלה ואל יתן מחשבותיו להבלי העולם שתפלה במקום קרבן כמ"ש שיח שפתותינו תחת קרבנותינו. וג' תפלות הוא יסוד העולם כמ"ש התנא על ג' דברים העולם עומד דהיינו שלש תפלות אין דברים אלא תפלה כמ"ש קחו עמכם דברים ושובו אל ה' כמו שאהרן הכהן היה מכפר עונתם של ישראל כך תפלות מכפרין, דברי"ם גימט' אהר"ן. ואדה"ר הוליד שלשה בנים קין

נטרד והבל נהרג נשאר שת שיסוד העולם כמ"ש ויש"ת עליהם תבל ש"ת נוט' ש'לוש ת'פלות, ש"ת לי אלהים זר"ע אחר מלשון זריעה. ונח ג"כ היה לו שלשה בנים כדכתיב ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת כנגד ג' תפלות ש"ם כנגד תפלה ש'חרית מ'תפללין ח"ם מלשון מנח"ה שהיא זמן חמימות יפ"ת כנגד תפלה ערבית שאדם יבוא מעבודתו ויש לו נחת רוח בהשקט ובשלוה ואינו רוצה לעבוד עוד זמן טוב ויפה, על זה אמר ג' פעמים מ"ה כנגד מה שאמרנו. עוד אומר גדול כים שברך שהוא רוצה לשבר ולא רוצה לתקן אבל שם מ"י ירפא לך ר"ל כשהגיע זמן גאולת מ"י נוט' מ'לכות י'סוד שמגיעים זה עם זה יש גאולה כמו שכתב משה רבנו ע"ה מ"י אנכי כי אלך אל פרעה. אמר משה, רבש"ע אתה גזרת גזרת בין הבתרים ת"ל שנה וכעת לא הגיע הזמן ולא הגיע זמן שערי בינה שהוא חמשים שהוא מ"י. ופרעה אמר משה אין אתה יודע מ"י ה' אשר אשמע בקולו, ר"ל כשהגיע מ"י אנכי אשמע בקולך. והביא במדרש פתח אליהו שמלאך אחד יש בשמים שהוא עומד בין השמים ובין הארץ וכשנשבע הקב"ה יפר שבועתו וז"ש מרע"ה מ"י אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתיך. וחמשים פעמים נזכר יציאת מצרים בתורה שנגאלו כנגד מ"י. וז"ש בגמרא בבא בתרא בענין רבה בר בר חנה מ"י יפר לי. וכיון שאנחנו עושים רצונו של מקום ויתגבר מדת הרחמים ואותו מלאך יפר שבועתו של הקב"ה, וז"ש כי גדול כים שברך ואין לך רפואה אלא מ"י ירפ"א לך. ירפ"א גימט' יפ"ר ע"ה ויתרפא גלות ישראל על ידו וז"ש מי ירפא לך דפח"ח.

==עשה ד' אשר זמם==

עשה ה' אשר זמם בצע אמרתו אשר צוה מימי קדם הרס ולא חמל וישמח עליך אויב הרים קרן צריך. הקשו רז"ל מהו שאמר הנביא אשר זמם ולא דבר אלא דייקא זמם שהוא לשון מחשבה. יובן לענ"ד מה שהבאתי בספרי "כסא רחמים" על הפסוק וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות. בעגל כתב דיבר ובחורבן ביהמ"ק אמר אשר זמם מפני שהקב"ה עלה למחשבתו ליחרב ואם הגזרה שגוזר הוא יצוה למלאכים מיד באים

ומכריזין וראשי הדור וצדיקים מבינים מרוה"ק או מפי התינוק וחוזרים בתשובה שלמה ומתבטלת הגזרה, כמ"ש כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר. עוף השמים דהיינו מט"ט, עו"ף ע"ה במ"ק גימט' מט"ט במ"ק. ובעל כנפים זה אליהו, יגיד דבר או בחלום או בהקיץ או על ידי תינוקות של בית רבן. אז עומדים בתפלה ותחנונים ותשובה הן אל כביר לא ימאס ותתבטל הגזרה. ואם ח"ו תהיה הגזרה במחשבה של הקב"ה אז מי יודע שיבטל ואין יודע מחשבת בני אדם וכל שכן של הקב"ה. ובעגל אמר הקב"ה למשה ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם עמד משה בתפלה כדכתיב ויחל משה את פני ה' ונתבטלה הגזרה של צבור וז"ש וינחם ה' על הרעה אשר דב"ר לעשות לעמו. דב"ר לעשות דייקא. אבל בחורבן לא אמר למלאכים וחשב במחשבה וז"ש עשה ה' אשר זמם דייקא ולא נתבטלה. וכן לענין רבי עקיבא שראה משה את תורתו וראה כשסורקין את בשרו במסרקות של ברזל, אמר משה רבש"ע זו תורה וזו שכרה? אמר לו כך עלה במחשבה. ולא היה דבור שיצא מפי על זה לא יכול לחזור. וז"ש הנביא עמוס סימן ג' כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים. דב"ר דייקא ולא מחשבה ארבעים שנה היה מחכה הקב"ה אפשר יחזרו בתשובה ויעזבו דרכם הרעה ולא שבו כמו שאמרנו אוריא"ל המלאך היה שוכב על המזבח כאריה אש ויקבל קרבן ומ' שנה היה ס"מ כצורת כלב ולא אמרו איה ה', ועשן המערכה שהיה כעמוד ואח"כ נתפזר. וזה שרמז דוד המע"ה מ' שנה אקוט בדור ואומר עם תועי לבב הם והם לא ידעו דרכי. אפילו שאמר על דור המדבר גם מרמז על חורבן בית המקדש אפילו הכי ורחמיו על כל מעשיו כתיב. הוא אמר זמ"ם גימט' אנ"י ה' ששפך חמתו על עצים ואבנים וזכר להם ברית אבות ראשונים אברהם יצחק ויעקב. וז"ש בצ"ע אמרתו אות שנית של אברהם יצחק ויעקב בצ"ע. עוד, אמרת' גימט' תמ"ר וז' דהיינו זכות תמר וז' נביאות, ובאה מדת דין לקטרג על עון מכירת יוסף כמ"ש בגמרא נפל תורא חדיד סכינא. נאמר בכאן בצע כמ"ש מה בצע כי נהרוג את אחינו ועמדה מדת הדין לקטרג עד שנהרגו עשרה הרוגי מלכות. נפל תור"א תרגומו שו"ר שנקרא בכור שורו הדר לו. חדיד סכינא, יום ח'ורבן

ב'ית ה'מקדש ר"ת ע"ה גימט' חדי"ד. סכינ"א מלשון סכנה ששטן מקטרג בשעת הסכנה. סמא"ל עם ד' אותיות גימ' סכנ"ה. וז"ש האתון לבלעם ההסכ"ן הסכנת"י לך כה, ר"ל קטרגתי בעדך בשעת סכנה. וזה הרמז בצ"ע אמרת"ו מ"ק גימט' מכיר"ת יוס"ף עם הכולל. וז"ש אשר צוה מימי קד"ם דהיינו שנים קדמוניות של מכירת יוסף. עוד, א'שר צ'וה מ'ימי ר"ת צמ"א גימט' סמא"ל הוא צמא למים גנובי"ם ששבטים גנבו את יוסף ומכרו לישמעאלים. ופתח קיסר לפרשה אלה המשפטים וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת והיה צמא לשפוך דם צדיקים הוי כל צמא לכו למים שלא היו עושים דין לפי התורה כמ"ש ויאמר ה' על עזבם את תורת"י כמ"ש הנביא באיכה פ"ב הזאת' העיר' שיאמרו' כלילת' יפי' ס"ת תורת"י. ועוד שפגמו בברית קודש כמ"ש ותרב"י לך ברי"ת נכתם עונך רבת"י בגוים אותיות ברי"ת. וז"ש י'ופי מ'שוש נ'כל ה'ארץ ר"ת מיל"ה שהיו שופכים זק"ל כמו שאמר ירמיה מק"ל שקד אני רוא"ה דייקא בעיני ראיתי במרחץ הזאת העיר שיאמרו אין זא"ת אלא תורה כמ"ש וזאת התורה וכתוב וכסיל לא יבין את זא"ת וכתוב בזא"ת אני בוטח היו תמהים שהיתה ירושלם מלאה בתורה כרימון ומדת דין שלטה עליהם. הרס ולא חמל ואויבים היו שמחים בנפילתם ואפילו הכי ריחם הקב"ה עליהם וישמח עליך אויב שביום שנחרב ביהמ"ק נולד משיח כמ"ש לעיל וישמח אותיות ומשיח הרים קרן של ישראל שהיו שמחים כמ"ש בנפול אויבך אל תשמח צריך דייקא שהיו צרים שוחקים, סריס הפסוק ר"ל תקרא בהיפך וישמח הרים קרן אויב צריך. וז"ש הגדיל עלי אויב וזה הרמז עשה ה' אשר זמ"ם שנחרב ביהמ"ק בצע אמרתו על לידת משיח כמ"ש טרם מכה ציץ רפואה פרח יהי רצון שנראה בנחמת ציון וירושלם בב"א.

==קומי רוני בלילה==

קומי רוני בלילה לראש אשמורת שפכי כמים לבך נכח פני אדני שאי אליו כפיך על נפש עולליך העטופים ברעב בראש כל חוצות. ידוע משארז"ל מדרגת ומעלת מי שיקום חצות לילה שהוא ראש אשמורת השנית אין לילה אלא אחר חצות כמ"ש ויהי בחצי הלילה תחילת הלילה

נקראת "ליל" ובחצות הלילה הקב"ה מטייל עם כ"י לג"ע עד אור בקר כמ"ש למנצח על אילת השחר. וז"ש ק'ומי ר'וני ב'לילה ר"ת בק"ר. אותיות קב"ר יזכור יום קבורה, ואין רינה של תורה אלא בלילה שדעתו צלולה ולא זמן עבודה ומקח וממכר. וכמו שיקום לראש אשמורת השנית כך יהיה ראש לעוה"ב. רנ"י אותיות נר"י נוט' י'המו נ'א ר'חמיק. ואמרו נרי בידך ונרך בידי דהיינו נשמה ונקרא בן לקב"ה כמ"ש שפכי כמים לב"ך גימט ב"ן וז"ש בני אתה אני היו"ם ילדתך היו"ם דייקא ביום שיקום בחצות חוט של חסד משוך על ראשו כמ"ש יומם יצוה ה' חסדו ובליל"ה שירה עמי, אל תקרי עמי בחיר"ק אלא בפת"ח. ונקרא ב"ן שנוטל ידיו ומברך י"ח ברכות ברכת השח"ר כמ"ש על אילת השח"ר וז"ש שא"י אליו כפ"ך כמ"ש שא"ו ידיכם קודש וברכו את ה'. נפ"ש, שאומר אלהי נשמ"ה שנתת בי טהורה. עולל"ך העטופים וכל בניך לימודי ה' ועוטפים ציצית ותפילין אחר עלות השחר. עולל"ך ר"ל קטנים דהיינו מרמז על ציצית קטן שיתרגל עצמו שלא ללכת ארבע אמות בלא ציצית קטן כדי שיזכה לש"י עולמות, וז"ש שא"י אליו שא"י גימט' ש"י ע"ה. שיקום מעשרה בחדש אב עד שבועות שנתנו סימן חי ה' שכבי עד הבקר וכתוב בט"ב קומי רני בלילה ש"י לילות יקום ללמוד ויתגבר על יצרו ויהיה לאי"ש כמ"ש והתחזקת והיית לאי"ש אותיות שא"י אליו כפ"ך ויפתח ידיו לצדקה לעניים כמ"ש כפה פרשה לעני עד שהקב"ה יפתח לו אוצרו הטוב שלא יפול ברעב כמ"ש ותתן טרף לביתה וחוק וכו'. וז"ש העטופים בל"א רע"ב מפני שביום אין לו זמן לימוד שטרוד במלאכתו וז"ש בראש כל חוצו"ת והוא רע"ב בתורה ויתן שכלו ודעתו בלימוד התורה בלילות כמ"ש העומדים בבית ה' בלילות. ש'פכי כ"מים ל'בך ר"ת שכ"ל וזוכה לשכל טו"ב לכל עושיהם אין טו"ב אלא תורה כמ"ש כי לקח טו"ב נתתי לכם. טו"ב בא"ת ב"ש נפ"ש מ"ק תור"ה וז"ש על נפ"ש עולל"ך. כמה גדולה מעלת הנזהר לקום בחצות יעוין בזה"ק וספר בית אל וראשית חכמה וספר חובת הלבבות וכמה מקומות אשרי חלקו וחלקו חבירו שלומד עמו וז"ש קומי רוני בלילה וכו'.

==אני הגבר==

אני הגבר ראה עני בשבט עברתו. ארז"ל ירמיה היה ניצוץ גלגול שלמה, הוא ראה חורבן ביהמ"ק כמ"ש בנחל אשכול רא"ה ענ"י בשב"ט גימט' ירמיה שלמ"ה והוא היה לומד עם נבוכדנצר שהיה איש עני שמלכת שבא נתעברה משלמה והיא עזבה אותו בשדה כי נתבישה להוליכו עמה והקב"ה הזמין לביאה והניקה אותו כמ"ש עלה אריה מסובכו וביהמ"ק נקרא אריה וחודש אב מזלו אריה ונבוכדנצר הוא יונק מאריה וז"ש ומהרסיך ומחריבין ממך יצאו, ששלמה בנה ביהמ"ק וזרעו החרב. והוא ראה בעיניו ירמיה שהיה גלגול שלו וכשהיו נערים ומבית הספר היו מטיילים אמר רשע נבוכדנצר מי יתן לי שאהיה מלך על כל העולם ואשרוף ביהמ"ק ונחרבה ירושלם. ירמיה ראה ברוה"ק שהשעה עומדת לו וכל מה שיצא מפיו יתקיים לעתיד אמר לו תן לי ע' סנהדרין אמר לא אתן אמר לו תן לי ביהמ"ק אמר לא אתן לו תן לי תינוקות של בית רבן אמר לא אתן אמר לו מה תתן לי אמר כל מה שתוכל להציל מחצי היום ולהוציא אותה עד הערב אמר תכתוב ותן לי אמר מה אתה אומר זה בדרך שחוק אנכי אומר משל אומרים לאדם עוף פורח באויר והוא מכין ומזמין שפוד לצלות צלי. אמר ירמיה מה איכפת לך תכתוב ותן לי חתיכת ניר הרי ניר והרי חרט כתב ונתן לו וכשהגיע זמן ליחרב ביהמ"ק אמר הקב"ה כל זמן שצדיק הזה ירמיה הנביא בתוך ירושלם האויבים אינם יכולים להכנס אמר לו הקב"ה לירמיה לך לענתות כשהלך ירמיה נכנסו אויבים ושרפו ביהמ"ק וכשחזר ירמיה ראה העשן וחורבן ירושלים מיד קרע בגדיו ואמר פתיתיני ה' ואפת ששלחת אותו לענתות מיד הלך לפני נבוכדנצר והראה לו הכתב שכתב בימי נעוריו שלח אותם ומיהר אותם וז"ש אוי לי כי פנה היום כי ינטו צללי ערב, וז"ש אני הגבר שראיתי כל הדברים האלו שהיה נבוכדנצר איש עני ובכעס ועברה היה עומד ואומר אימתי יבוא לידי ואשרוף בית המקדש בשבט עברתו. וז"ש אותי נהג וילך חושך ולא אור שנהג אותי לענתות, חושך לישראל ולא אור. וז"ש רז"ל ברית כרותה לשפתים כמו מעשה רועה חזיר. ואם ירמיה היה כועס עליו וגוער בו

ואומר רשע מה אתה אומר מפני מה אתה צורר להחריב בית המקדש ודאי ביום החורבן היה כועס יותר על ירמיה ואינו שומע לדבריו ולא היה נשאר חס ושלום שריד ופליט. וז"ש לשון רכה תשבר גרם. וז"ש אני הגבר ראה ענ"י נבוכדנצר שהיה נער עני בשבט עברתו היה מדבר ולא כעסתי עמו.

==גם כי אזעק==

גם כי אזעק ואשוע סתם תפלתי. הקשו רז"ל אם סתם שערי תפלה למה לנו עוד להתפלל? ויובן לענ"ד כמה דברים שמעכבין תפלה ואין נשמעין כמו שאמרו במוסר כ"ד דברים, וחזק מאלו שאמרו רז"ל יש הרבה כגון אם ס"ת פסול שמברכין עליו ואינם מדקדקין להגיה אותו. ותפלין ומזוזה סימן סת"ם נוט' ס'פר ת'פילין ומ'זוזה. עוד אם יש בתפלה דברים בטלים וסיפור ואם יש תינוק קטן שמבלבל דעת החזן וקהל או מחשבה זרה וממון. ז"ש סת"ם ס'פור ת'ינוק מ'מון או מחשבם שת"ם נוטריקון ש'לוש ת'פלות מ'וספין. וצריך שהמתפלל ידע פירוש המלות שת"ם נוט' ש'מבין ת'וכן מ'לים וצריך שיהיה שתיקה תחנונים ומעשו"ט, שת"ם נוט' ש'תיקה ת'חנונים מ'עשים טובים. וזה הרמז שתו"ק כך עלה במחשב"ה אם המחשבה זכה ושתיקה עולה תפלתו, כמ"ש ומשם על"ה אל האלהים וגם השתדל להתפלל בצבור, כמ"ש הן אל כביר לא ימאם כמ"ש הרשב"י ע"ה שתפלת צבור היא בכמה גוונים ותפלת יחיד בגוון חד. אפילו שיש פושעי ישראל לא איכפת כמו שהיה בסמני קטורת. וזה שאמר גם כי אזעק ואשוע סתם תפלתי דייקא שהמתפלל ביחיד כמ"ש לו הקב"ה למשה אין תפילת צבור דומה לתפילת יחיד. ג"ם הוא לשון רבוי שישתדל להתפלל עם הצבור ולא ביחיד כמ"ש סתם תפלתי ולא תפלתנו דפח"ח.

==יתן למכהו לחי==

יתן למכהו לחי ישבע בחרפה. זה מרמז על מי שכועס עם חבירו או עם גוי ונכרי או איש לאשתו אם עומד כנגדו ומדבר עמו קשות הוא מתכעס יותר, אלא צריך שיהיה הוא איש נבון ולא יעמוד כנגדו, כמ"ש התנא ואל תעמוד בשעת כעסו, אלא יענהו רכות ותחנונים והוא יתקרב דעתו כמ"ש הרב חיד"א יתן למכהו לחי ישבע בחרפה אם רוצה להכות אותו יושיט לחיו ויאמר לו הכה אותי והוא ישבע כאילו הכה אותו הרבה ולא יחפוף להכותו עוד אם הוא נבון וחכם וז"ש לח"י נוט' י'הב ח'כמתא ל'חכימין. אבל אם עמד כנגדו ואמר מדוע אתה מכה אותי רשע או רע ובליעל יתכעס יותר. זכר צדיק לברכה עטרת ראשי **"מור זקני הר"ר שמואל מלמד הכהן זיע"א"** היה מוכיח לעדתנו בעיר שיראז יע"א אם רשעי אומות מכים ומקללים אתכם אל תענו אותם, כדכתיב אל תען כסיל וקללה אחת או אגרוף אחת אל תעשו שתיים, ר"ל אם עמדתם כנגדו עוד יקללו פעם אחר אבל אם לא עניתם הם הולכים בקללה או בגדוף או במכה אחת, וז"ש יתן למכהו לח"י נוט' י'צא ל'חפשי ח'נם בזכות בית הכנסת וביהמ"ד כמ"ש ילכו מחי"ל אל חי"ל אותיות לח"י. בזכות מ"ח נביאים יגן על עדתינו שיציל אותם מיד אכזרים ייחבר שם הוי"ה ואדנ"י למכהו לחי ישבע בחרפה ס"ת גימט' שילוב הוי"ה ואדנ"י שהוא שבע בחרפה מיום שנחרב ביהמ"ק עד היום כמ"ש דוד המע"ה "ברצח בעצמותי חרפוני צוררי באמרם אלי כל היום איה אלהיך", וז"ש יתן למכהו לחי ישבע בחרפה.

==מפי עליון==

מפי עליון לא תצא הרעות והטוב. יש קושיא אם כן כיצד יבוא לאדם טוב או רע? אלא כל מה שאדם עושה אם טוב המלאך שנברא מן המצות הוא עולה לצד ימין עד שיגיע זמן לידון אותו, ואם עושה עון ועבירה מלאך קטיגור עומד לצד שמאל עד שיגיע זמן לידון אותו. וכמ"ש

למיימינים בה סמא דחיי למשמאלים בה סמא דמותא. ומי הם? עברה משחית אף וחימה וכ"י הקב"ה צופה ומביט ומשגיח עליהם בעין חמלתו באור פני מלך חיים. ואם ח"ו מצד השמאל אינו משגיח וכתוב "חמת מלך מלאכי מות" בר מינן, ואין איש חכם שיכפרנה כולו בהשגחה ולא בדיבור. וזה שאומרים תשגיח עלינו בעין חמלתך ומלאך טוב ימליך בעדו, כמ"ש התנא העושה מצוה אחת קונה לו סניגור אחד העובר עבירה אחת קונה לי קטיגור אחד. והקב"ה גלוי וידוע לפניו כל הדברים יש השגחה לטובה ויש השגחה לרעה וז"ש מפי העליון לא תצא הרעות והטוב.

==נחפשה דרכינו==

נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה אל ה'. ידוע מה שאמרו רז"ל אם באו יסורין לאדם יחפוש דרכיו, ואם לא מצא עון יתלה בביטול תורה כמו שמצינו בחורבן בית המקדש שאמר הנביא ויאמר ה' על עזבם את תורת. וכל אחד תירץ בטעמה, אבל הרב "ויקרא יעקב" מתרץ על מה אבדה הארץ וגלו מא"י מפני שנתן להם א"י בעבור ישמרו חוקיו ותורתו כמ"ש ויתן להם ארצות גויים בעבור ישמרו חקיו וכשעזבו את התורה גירש אותם מארצו. עיקר התירוץ צריך לחפוש ולחקור על עון ביטול תורה וגם פגם הברית, כמ"ש אם לא ברית"י יומם ולילה. וז"ש נחפש"ה אותיות נח"ש פ"ה דהיינו מיל"ה גימ"ט פ"ה שאם פגם יבוא נח"ש במקום שם שד"י ושם הויה במילוי אלפין עולה לשם מ"ה ועם שד"י גימ' שט"ן גימ' נח"ש ע"ה, אוי שפוגם בקדושה ח"ו. ויהיה סט"א ויבא במקומו, שהיו שופכים זק"ל. דרכינו מלשון כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. ונחקר"ה גימ' נח"ש ושם ו"ה שח"ו פוגם ומפריד י"ה בו"ה וצריך תשובה גמורה ושלימה שתהיה כונתו אל ה' וז"ש ונשובה אל ה'. עוד, שהיו אומרים לשה"ר מה שלא ראו בעיניהם. נח"ש פ"ה הלשון וברית המעור הם שוים אם יעשה אדם תשובה וישבר קליפת נח"ש ויבוא משי"ח [כי נח"ש גימ' משיח] וישועה לישראל. כמו שהיה ביציאת מצרים שמשוה שיבר

קליפת פרעה שהיה נחש כמ"ש בא אל פרעה ר"ל ב"א תניח על פרע"ה ויהיה נח"ש, כמ"ש "התנין הגדול" והנביא מרמז שעון פגם ברית ותורה. וז"ש נחפשה דרכינו לשוב בתשובה בכל זמן שיש צער בעולם צריכים לדרוש ולחקור על איזה עון. רובם בעון ביטול תורה ופגם ברית כמו שיש בדור יתום הזה ביטול תורה ובחורים שאינם שמים לב לישא. ועל זה האריכו קיצנו ונמנע הטוב ממנו. וז"ש נחפשה דרכינו, אם כן ונשובה אל ה'. ויתקן נפשו מה שפגם. נחפש"ה גימט' נפ"ש אח"ד ויהיה לו "חפש כל חדרי בטן" ויצא "לחפשי חנם" מדין גהינם וישוב אל ה' וירחמהו כי ירבה לסלוח.

==איכה יועם זהב==

איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות. הנביא א"י כ"ה, ר"ל א"ה מקום שהיו מיחדים שמו של הקב"ה בכ"ה אותיות פסוק ראשון של ק"ש? וס"מ שלט על מקום קדוש. יוע"ם עם אותיות והכולל גימט' ס"מ זה"ב. הוא מידת הדין זה"ב נוט' ז"ה ב"ת ה'מקדש ויד ס"מ שלטה עליו כמ"ש מפני הי"ד שנשתלחה במקדשך. ישנא הכתם שהיה כת"ם פ"ז נהפך לכתם עונות כמ"ש נכתם עוונך לפני נאם ה'. כתם הטוב תשתפכנה גימט' שכנ"ה מחלת ליל"ת עם שני כוללים. אבני קודש כנוי לזרע קודש ששפכו כמים הזידונים כמו שאמר רבי עקיבא כשתגיעו לאבנ"י שיש טהור אל תאמרו מים מים כשאתם רוצים לטהר אתכם מכל עונות תחילת הכל תטהרו מן מים הזדונים. לאבנ"י נוט' י"ש ל'כם נ'געי ב'ני א'דם, דהיינו זרע לבטלה כדכתיב אין צדיק בארץ וגו'. ודוד המע"ה אמר "עון עקבי יסובני" וכתיב אזי עבר על נפשינו המים הזדונים. א"יכה י'ועם ז'הב ר"ת אז"י עבר על נפשנו. ותיקון לעניית אמנים וברכות ברית הלשון וברית המעור שוים וזה שאמר אז"י גימט' ט"ח ברכות שיצא זרע מ"ח חוליות שבשדרה וכתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וכו'. יוע"ם נוט' ו'זרקתי ע'ליכם מים וטהרתם מכל

טומאותיכם. ולעתיד לבוא הקב"ה יטהר אותנו מכל טומאה וכל שכן עון ברית כמ"ש אלה דברי הברי"ת וכו' וז"ש איכה יועם זהב וכו'.

==זכור ד' מה היה לנו==

זכר ה' מה היה לנו הביטה וראה את חרפתנו. ידוע משארז"ל ששם הוי"ה [במילוי אלפין העולה מ'ה] הוא רחמים גמורים ונעשה מידת הדין שהוא אלהי"ם גימ' לנ"ו. וז"ש לא לנ"ו ה' לא לנ"ו אלא לשמך תן כבוד מה שנחרב ביהמ"ק. ושלושה מקום גדולים היו שהרגו אותם אויבים. הביט"ה מלשון ב"יט שאמרנו לעיל ט"ור מלכא ב'יתר י'רושלים אנחנו מחכים שיקבץ אותנו כמ"ש ב"יט שם קדוש ב'זרועו י'קבץ ט'לאים ר"ל בזכות צדקה שנותן אדם בזרוע יקבץ אותנו מן הגלות ויחדש ימינו כקד"ם. שלושה שעשו תשובה והגיעה תשובתם עד כסא הכבוד ק'ין ד'וד מ'נשה. ונשובה חד"ש ימינו, סימן חד"ש שלשה פורענות מפטיר ח'זון ש'מעו ד'ברי כנגד מה שנאמר ראשיה בשח"ד ישפוטו. אבל יחדש עלינו שיר חד"ש במקום שח"ד. אמרו מיום שנחרב ביהמ"ק כל השערים ננעלו חוץ משטרי דמעה כדכתיב בבכי יבאו ובתחנונים אובילים. חד"ש נוט' ח'וץ מש'ערי ד'מעה. שישלח לנו משיח צדקנו דמע"ה נו"ט ד'וד מ'לך ע'ליו ה'שלוש כדכתיב כאיש אשר אמו תנחמינו כן אנכי מנחמכ"ם, וכתוב שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה וכתוב לשום לאבלי ציון פאר תחת אפ"ר, נו"ט א'נוס פ'טריה ר'חמנא והוא רופ"א נאמן ישלח לנו רפואת הנפש ורפואת הגוף ויציל אותנו מגלות וישלח לנו משיח צדקנו אמן וכן יהי רצון.

[[קטגוריה: אור המגילות]]

[[קטגוריה: איכה]]

[[קטגוריה: הרב רחמים מלמד הכהן]]